

člana in sedanjega predsednika tovariša Brumna, ki se je preselil iz našega okraja, ter mu žele obilo sreče na njegovem novem mestu.

Dopisov tokrat ni bilo nobenih. Poročilo tov. tajnika o delegacijskem zborovanju Zveze v Celju se je vzelo z odobravanjem na znanje.

Nato je tov. predsednik zanimivo in pregledno podal svoja mnenja k Zavezi-nemu načrtu glede preustrojitve narodnega šolstva in narodne vzgoje.

Predlogi, ki so se po precej živahni debati sprejeli, so se odstopili Zavezi v uvaževanje.

Ker so naša društvena pravila že zastarela in ne odgovarjajo več današnjim razmeram, se je sklenilo Zavezo naprositi, naj nam sporoči, ali smatra sedanji čas za primeren, da sestavimo nova pravila, in če nam more z vzornimi pravili ustreči.

Predlog glede zvišanja članarine na 48 K se je soglasno sprejel. Pač pa društvo že sedaj odločno protestuje proti temu, da bi tudi z učitelji poročene učiteljice morale plačati polno članarino.

Okrajni šolski svet se sklone naprositi, da posveča obravnavi šolskih zamud večjo pozornost kot do sedaj, sicer ne pri-demo do nobenega reda.

Ker je bil s tem dnevni red izčrpan, je zatvoril tov. predsednik zborovanje, zahvaljujoč se za mnogoštevilni obisk in zanimanje, ki ga je večina kazala pri razprava-h.

+ Učiteljsko društvo za laški okraj zboruje v sredo, dne 2. julija 1919 ob 10. uri v šoli pri Sv. Jederti nad Laškim. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu hospitacija v 2. razredu ter predavanje tovariša F. Zupančiča o temi: „Nekaj o naših najnavadnejših pravopisnih grehih.“

Glasom razglašala okrajnega šolskega sveta je za udeležnike dan pouka prost.

Zborovanja se udeležijo tudi okrajni šolski nadzornik, ki bo ob tej priliki za-prisegel navzoče učiteljstvo laškega okraja.

Zaradi kosila se naj posamezniki ali šolska vodstva oglase pri tovarišu Jak. Pukmeistru, nadučitelju pri Sv. Jederti.

Ne le važnost in zanimivost posameznih točk vzporeda, marveč tembolj stanovska zavednost zahteva polnoštevilne udeležbe.

+ Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo zboruje v nedeljo, 6. julija, ob 1/2 9. v Šmarju po sledečem vzporedju:

1. Odobritev zapisnikov.
2. Poročilo o delegacijskem zborovanju Zveze v Celju.
3. „Dve leti vojaški učitelj v Srbiji;“ poroča tovariš Kveder.
4. Volitev delegatov za Zavezo.
5. Slučajnosti.

K mnogobrojni udeležbi vabi — T. K u r b u s, t. č. predsednik.

+ Celjsko učiteljsko društvo zboruje v nedeljo dne 6. julija t. l. točno ob 9. uri predpoldan v mestni deški šoli po sledečem vzporedju: 1. Zapisnik. 2. Dopisi in stanovske zadeve. 3. O načrtu preustrojitve šolstva in narodne vzgoje — predava gosp. ravnatelj Schreiner. 4. Nadaljevanje predavanja tovariša Kvedra: Moji doživljaji v Srbiji. 5. Predlogi in slučajnosti. Pri tem zborovanju zaprisegel bode tudi okrajni šolski nadzornik g. L. Černej navzoče učiteljstvo.

Zbog tega se vabijo vse tovarišice in tovariši, da se polnoštevilno udeležijo zborovanja. — A. Sirk, t. č. predsednik.

+ Učiteljsko društvo za ptujski okraj zboruje 10. julija 1919 ob pol 11. uri v risalnici dekleškega doma z običajnim vzporedom. Pri zborovanju bode predaval gospod ravnatelj Schreiner „o določevanju rastlin“. Ker je predavanje gospoda ravnatelja obširno, bomo zborovali do 1. ure. Zaradi obeda naj se vsak zgasi pred zborovanjem pri predsedniku. Z ozirom na to, da je to zadnje zborovanje v tem šolskem letu, pričakuje polnoštevilne udeležbe odbor.

Kronika.

= Popolno vseučilišče v Ljubljani. Ministrski svet je razpravljal o jugoslovanskih vseučiliščih ter je sklenil, da se otvori v Ljubljani slovensko vseučilišče z medicinsko, modroslovno, juridično, tehniško in bogoslovno fakulteto. S tem je popolno vseučilišče v Ljubljani zagotovljeno.

= S slovanskih vseučilišč. Belgraj-skemu in zagrebškemu vseučilišču bo priključena poljedelska fakulteta. — Na češkem vseučilišču v Pragi sta se habilitirala 12. t. m. Slovenca dr. Alfred Šerko kot docent za živčne in duševne bolezni ter dr. Albert Botteri kot docent za očesne bolezni.

= Kranjsko šolstvo v polpretekli dobi in Dimež-strah kranjske dežele. Naše vseučiliško vprašanje bo v kratkem ugodno rešeno. To, kar se je Avstrija

branila 100 let nam dati, dobimo sedaj prvo leto v Jugoslaviji. Da se je pa stvar tako dolgo zavlekla, krivi so tudi naši mogotci, ki so bili zadnji čas na krmilu. Napredna večina deželnega zbora je že pred leti ustanovila polmilijski fond za univerzo ali ljudska stranka, ki je prišla za njo na krmilo, je pričela ta zaklad porabljati za druge namene. Delala je pač v smislu avstrijske vlade, da Slovenci ne potrebujejo vseučilišča, ker ta bi zapril pot Nemcem v naše urade, kjer so vedno dobivali najboljša mesta. Seveda mož, ki je vedno hrepenel po ministrskem stolčku, se ni smel zameriti dunajski vladi. Ta kulturni Dimež je pa delal z vsemi močmi tudi proti splošni ljudski izobrazbi. Ljubljansko mesto je hotelo že pred 15 leti ustanoviti meščansko šolo v Ljubljani, ali deželni odbor je na Dimežev ukaz to preprečil. Najbrže je stal deželni glavar na stališču, da se dá neuko ljudstvo lažje v temi voditi in tudi za sebične namene izkoriščati. — Sedaj pa, ko ta nekdanji strah kranjske dežele živi v pregnanstvu, se je vse drugače zasukalo. V jeseni že dobimo vseučilišče in tudi za srednji stan prepotrebne meščanske šole. Tako se obrača v Jugoslaviji vse na bolje!

= Nadaljevalno šolstvo. Vsled odredbe višjega šolskega sveta v Ljubljani z dne 19. maja t. l. št. 7105 je imel odsek v svrhu sestave načrtov o ureditvi nadaljevalnih in nižjih strokovnih-trgovskih, obrtnih, kmetijskih in gospodinskih šol dne 14. junija skupno posvetovanje. Tega posvetovanja so se udeležili g. ravnatelj H. Schreiner (predsednik); vladni svetnik Ivan Subic, ravnatelj Förster, ravnatelj Gogala, ravnatelj Rohrmann, nadučitelj Dimnik, dr. Murnik, dr. Stempihar in stavbeni mojster Ogrin.

= O pomanjkanju strokovnih učiteljev za meščanske šole. V kratkem se ustanove meščanske šole v Ljubljani, Trzinu, Ribnici, Ptuj in morebiti še kje drugod; manjkalo pa bo izprašanih učiteljev. Krivda temu je največ ta, da je zadnji kranjski deželni zbor bil velik protivnik meščanskih šol, na Stajerskem so se pa ustanovljale le v nemških krajih, edino Zalcu so jo gospodje v Gradcu milostno dovolili. — Slovensko učiteljstvo torej ni imelo se pripravljati za izpit posebnega veselja. Prvi čas si bomo morali tedaj pomagati s suplenti, to je z ljudskimi učitelji, ki imajo resno voljo se pripraviti tudi na izpit za meščanske šole. S pomočjo svojih tovarišev, že izprašanih strokovnih učiteljev, jim to tudi ne bo delalo posebnih težav. Najlažje bo pa za tiste, ki so pred učiteljskim dovršili kako meščansko šolo.

Najbolj nam primanjkuje izprašanih moči za 2. in 3. stroko. Zategadelj pa bi bilo potrebno, da bi se že s prihodnjim šolskim letom otvoril vsaj za ljubljanske mlajše učitelje, ki nameravajo delati izpit za meščanske šole, — učni tečaj in sicer za matematiko, fiziko in opisno geometrijo in risanje. Za druge predmete pa večinoma zadostuje privatna pridnost. Taki tečaji se tudi lahko vrše zvečer, ker treba je le par ur na teden za vsak predmet. Obiskovali bi jih v prvi vrsti neizprašani suplenti (suplentinje) ljubljanskih meščanskih šol, pa tudi mlajši učitelji iz najbližje okolice, ki bi imeli namen — pripravljati se za izpit. J. B. Popravek. V Polemiki „Kdaj naj pričnemo s srbohrvatskim poukom?“ naj se čita „sklanjati samostalnikov“ namesto — sklepanju samostalnikov.

= Izpit učne usposobljenosti za strokovno-osnovne šole. Draga tovarišica! Predelala si doslej Bežkove „Osnovne nauke iz dušeslovja“ in Ozvaldovo „Psihologijo“. Kaj imaš od tega? Med Tabo in tovarišem, ki se zadovoljuje s pičlimi psihološkimi drobtinami, s katerimi so ga pitali na učiteljsku, je že sedaj skoraj taka razlika, kakor med stavbenim inženjerjem in zidarskim mojstrom. Zidarski mojster ve le iz izkušnje, zakaj mora uporabljati tako in tako gradivo, inženjer pa mora znati to znanstveno razložiti. Tudi Tvoj tovariš ima n. pr. navado, da napoveduje smoter vsake lekcije. Vprašaj ga, zakaj tako postopa! Odgovoril ti bo: „Skoraj vsi metodiki priporočajo ta postopek,“ ali pa kaj sličnega. In če bi Tebe kdo vprašal? Kako samozavestno bi se sklicevala na poglavje, ki govori o pogojih pazljivega dojemanja; dokazovala bi, da predmet lažje dojamemo, ako zaznamo ali občutek, ki ima priti, že pričakujemo itd. Koliko takih primerov bi se dalo navesti. Ker se bliža konec šolskega leta in imamo več dela nego sicer, se hočemo do 15. julija pečati le z logiko. Kakor sem že zadnjič omenil, je Ozvaldova „Logika“ razprodana, zato si moramo pomagati s kako nemško, n. pr. s Höflerjevo. Intenzivneje študirajmo zlasti drugi del (nauk o definiciji, razdelitvi, dokazu in o metodi)! — I. Magerl — Velikovec.

= Odprava cenzure. Iz Beograda javljajo: Ministrski svet je razpravljal o odpravi cenzure. Ministrski svet se je

sporazumel glede omejitve cenzure, ki se odpravi z ozirom na vprašanja notranje politike, vzdrža pa edino le glede vprašanj zunanje politike, vojaških zadev in zagovarjanja protidržavnega gibanja.

= Stoletnica rojstva Abune Solimana. Dne 6. julija t. l. bo preteklo sto let, kar je bil v župniji Skocijan pri Mokronogu rojen svetovnoznani afrikanški misijonar dr. Ignacij Knoblehar — Abuna Soliman. Zagledal je luč sveta 6. julija 1819 v vasi Skocijan M. št. 6, v hiši, ki dandanes stoji nasproti župni cerkvi. Starša sta bila Ignacij Knoblehar, mesar, in Uršula roj. Stamcar, botra pa Janez Bahar in žena Jera. Krstil ga je kaplan Ivan Brečnik. Rojstna hiša je prešla tekom časa v druge roke. Knobleharjev ni več v Skocijanu, izselili so se od tu v Rajhenburg na Stajersko. Leta 1867. so postavili dr. Ignaciju v Skocijanski župni cerkvi spomenik. Vzdali so v zid na moški strani ladije proti koru kame-nito ploščo, v katero so vdolbljeni v kratkih potezah vsi glavni dogodki njegovega tako delavnega in požrtvovalnega življenja.

= „Mir“, glasilo koroških Slovencev, je zopet začel izhajati v Celovcu. Tudi „Mir“ je moral za časa nemške strahovlade prenašati in čutiti trdo nemško pest. Tiskarno „Družbe sv. Mohorja“, kjer se tiska, so Nemci rekvirirali zase in jo stavili pod sekvester. — Okupacija tiskarne je trajala tri tedne. Nemški svedrovcji so več premakljivih stvari odnesli s seboj, pustili pa so tamkaj vojaški „kavalet“, kjer je noč in dan spal vojaški policaj, ki je nadziral tiskarniško osobe. Sedaj nadaljujejo s tiskanjem Mohorjevih knjig.

Hej, Kačurji izza leta 1899! Veste li, da jih imamo že 20 za seboj? Bilo je 17. julija, ko smo pri Virantu preštevali denarce, dohodke abiturijentskega koncerta v Kamniku. Bilo je 94 fl. 3 kr., ki sva jih z Lenarčičem ponesla v Vašem imenu Učiteljskemu konviktu. In kaj smo si zaobljubili na razstanku pri komerzu? 5? 10? 15? — 20! Bila je obupna, trnjeva pot preko klancev in zredčile so se naše vrste. Preštejmo jih, ki niso omagali! 17. julija 1919 ob 2 uri v restavraciji Narodnega Doma! Vsakdo podaj kratek opis svojega delovanja. Pošljite mi svoje naslove in v svrhu statistike mi poročajte za koliko glav se vam je pomnožila družina. (Gostje dobrodošli!)

Josip Lapajne — Cerklje.
= Prof. Janez Scheinigg. Kakor javlja „Mir“, je v Celovcu, dne 3. t. m. umrl prof. Janez Scheinigg, koroški Slovenec, ki si je pridobil velikih zaslug za probujo koroških Slovencev. Izdal je „Narodne pesmi koroških Slovencev“, katere so vzbudile veliko pozornost. Z njim je legel v grob zadnji starešina koroških prvoboriteljev.

= Proti alkoholu. Deželna vlada za Slovenijo je ustanovila na poverjeništvu za socialno skrb poseben protialkoholni oddelek, ki bo nadziral izvrševanje vladnih odredb, tičočih se alkoholizma, nadziral bo gostilnice in prodajo alkohola, skrbel za protialkoholni pouk in tozadevno propagando zlasti v šolah, vojašnicah in kaznilnicah, skrbel bo za alkoholike in njihove družine ter bo zbiral protialkoholno statistiko. Prav je, da se boj proti alkoholu začne že enkrat čisto po načrtu. Le na ta način pridemo do uspeha.

= Vidov dan bodo v soboto, dne 28. t. m., praznovali vse šole v območju deželne vlade za Slovenijo s primernimi šolskimi slavnostmi. Tega dne ni pouka. Tako je odredil višji šolski svet v Ljubljani.

Polemika.

IVAN MICHLER:

Telovadba in šport.

V „Učit. Tov.“ z dne 4. junija 1919 je tovariš Stenovec pričel s polemiko glede sestave podrobnega učnega načrta za telovadbo in izrazil bojazen, da ta ne bo odgovarjal vsem potrebam novejšega časa, posebno pa še potrebam prihodnosti ne. Ko sem meseca januarja t. l. zopet nastopil civilno službo, sem se že resno pečal z idejo ref. tel. vzgoje. Kot star športnik, državno izprašan učitelj telovadbe za srednje šole in velik ljubitelj prirode nisem potreboval za to idejo vzpodbude ravno iz časopisov, kakor misli tov. Stenovec — nastala je v meni že leta 1914 na Dunaju, kjer sem po dokončanem kurzu položil državni izpit za telovadbo.

Vrnivši se v domovino, sem pa tudi jaz začel zopet iznova učiti se „Marsch eins“.

Toliko glede postanka ideje, da ne bo nihče v zmoti.

Nadalje se tov. Stenovec obrega v to, da sem v članku v „Učit. Tov.“ z dne 7. maja t. l. pod naslovom „Tel. vzgoja, šport in šola“ popolnoma prezrl telovadbo, da nisem omenil niti turnvereinskega tel. sistema, niti Tyrsevega, dasi nista tako daleč kot Amerika in da nisem omenil uspehov sistematične telovadbe slovenskega Sokola.

Ze naslov sam „Telesna vzgoja, šport in šola“, če ga dobro premisli, mu lahko utemelji, zakaj sem vse to izpustil. Saj ni bil namen članka opozoriti javnost na telesno-vzgojni pomen telovadbe, ker je itak že vsakemu znan, pač pa na telesno-vzgojni pomen lahke atletike in drugih športov, ki so pri nas še malone docela nepoznani. Mislim torej, da je bil napad tov. Stenovca na mojo osebo, češ, da popolnoma preziram Sokola in njegove zasluge, čisto neutemeljen in prenačrtan, zato mu tudi jaz prav prijateljsko svetujem, naj bo drugi pot previdnejši.

Preden zaključim, se tov. Stenovcu tudi najlepše zahvaljujem za prijazni nasvet, da naj predelam Tyrsevo telovadni sistem — prišel je prepozno!

Kar pa se tiče podrobnega učnega načrta za telovadbo, ga lahko v toliko umirim, da ga dosedaj sploh ne sestavljam — v Gašparijevem smislu ga itak nisem nameraval — iz različnih razlogov.

S tem zaključujem vsako nadaljnjo polemiko o tej temi.

„Slovenec“ z dne 15. junija 1919, št. 136, poroča „izpred sodišča“ o tožbi profesorja Rudolfa Grošlja proti profesorju dr. Josipu Menceju. Kot priča je bil tudi zaslišan upravni gospodarski poročevalec višjega šolskega sveta, vladni svetnik g. dr. Fran Skaberne. Po „Slovenčevem“ poročilu je g. dr. Skaberne izpovedal, „da je nabiral prof. dr. Mencej material in ga izročil ravnatelju Dimniku, ki je poročal o njem višjemu dežel-nemu šolskemu svetu“. Pooblaščenici smo izjavili, da ravnatelju Dimniku niti znano ni bilo, da se profesorja Rudolf Grošelj in dr. Josip Mencej tožita in sploh o tej tožbi ni nikdar govoril ne s profesorjem Grošljem in ne s prof. dr. Mencejem. Tudi ni prof. dr. Mencej nabral material izročil ravnatelju Dimniku in leta tudi ni nikdar poročal o njem višjemu šolskemu svetu. Gospod dr. Skaberne se je izjavil napram ravnatelju Dimniku, da teh zgoraj omenjenih besedi ni govoril pri razpravi in to potrjuje tudi g. prof. dr. Mencej. Ne vemo, kako pride „Slovenčev“ poročevalec do popolnoma napačnega poročila.

Iz Jugoslavije.

— Višji šolski svet. Na III. redni seji višjega šolskega sveta dne 12. junija 1919 so se stavili predlogi poverjeništvu v osebnih srednješolskih zadevah. Oddalo se je več stalnih učnih mest, upokojilo več učnih oseb, oddalo stalno mesto šolskega sluga na moškem učiteljsku v Mariboru. — Krajna občina Hrasnje — Mota se preselila iz šol. okoliša kapelskega v šolski okoliš Volčja vas. Na osemrazrednih ljudskih s 6. razredom dalje in na meščanskih šolah v Ljubljani se uvede srbohrvaščina kot obvezne predmet; sistemizirata se dve učni mesti na l. dekleški ljudski šoli v Ljubljani za pouk v srbohrvaščini na deških in dekleških osemrazrednih ljudskih in meščanskih šolah v Ljubljani. — Poroča se o uspehu ureditve učiteljskih plač v območju deželne vlade za Slovenijo in se onim, ki so jim bili poverjeni posli ureditve, izreče priznanje in pohvala. — V območju policijskega rajona v Ljubljani se zaključijo šolsko leto za srednje, meščanske in ljudske šole istočasno. Razpravljalo se je o predlogu na poverjeništvu, naj se preosnuje državna gimnazija v Novem mestu v realno gimnazijo. — Pretresa se predlog na poverjeništvu o enakopravnosti hospitank na srednjih šolah z rednimi učenci. — Potrde se sklepi učiteljskih zborov o izključitvi nekaterih dijakov. — Imenuje se: v Maribek nadučitelj Miroslav Lešnik, učiteljci Albina Runovčeva in Franja Lešnikova, začasno Ljudmila Šepetova in Stanko Lavrič; na Muto nadučitelj Ivan Wommer, učiteljci Ana Wommerjeva in Marija Tomažičeva; v Vuhred nadučitelj Ivan Robič; v Veliko Nedeljo nadučitelj Jakob Preindl; v Kozje nadučitelj Robert Ivanuš; v St. Jernej pri Ločah učiteljica Cirila Rakovčeva; v Konjice učiteljica Jelislava Serajnikova in učitelj Alojzij Malenšek; v Negovo nadučitelj Josip Korošec; v Slov. Bistrico učitelj Franc Karbaš in učiteljica Otilija Fajgljeva; v St. Peter-Radgono nadučitelj Karel Mavrič; za polit. okraj Ljutomer kot okrajni pomožni učitelj Igo Hauptman; v Muto-Vrata učit. žen. roč. del Alojzija Höblblov; v

Vrata šol. vodja Ivan Kugler; na Jesenice (Gorenjsko) Franc Erjavec; iz Dragatusa se premesti v Smlednik nadučitelj Franc Potokar; upokoje se: Ivan Thuma — Postojna, Franc Jurkovič — Šmarje pri Jelšah, Karel Korošec — Koprivnica, Franc Scheschark — Kočevje; Ivan Rupnik — Vitanje, Miroslav Pehani — Trebnje, Josip Zemljčič — Solčava, Matija Krauland — Mozilj, Jurij Erker — Koprivnica, Martin Majcen — Zdolet pri Brežicah, Ivan Krajnik — Kozje, Janko Prelog — Mala Nedelja, Ivan Jaklič — Reichenau, Alojzij Erker — Stara cerkev, Anton Zabukovšek — Sv. Trojica, Alojzij Kristelj — Sv. Barbara v Hlozoh, Friderik Kancky — Kočevje, Ljudmila Omejevca-Bukovičeva — Črnuče, Agneza Bregarjeva - Drollova — Zgornja Šiška, Ana Pieničarjeva-Božičeva — Kropa, Marija Mursova — Cven, Otilija Finkova — St. Peter na Medv. Selu, Ljudmila Kokličeva, Vilh. Gogola-Vidičeva — St. Vid pri Ljubljani, Alojzija Colnaričeva — Veržej, Amalija Šketova — St. Jurij, Amalija Komatarjeva — Vrhnik, Ljudmila Hočvarjeva-Modičeva — St. Peter pod Sv. Gorami in Ana Amonova.

— **Natečaj.** Pri pokrajinskem odboru za zaščito dece v Ljubljani se razpisujejo štiri mesta konceptnih ali pragmatičnih državnih uradnikov s plačo IX. do VII. činovnega razreda. Prošnje, opremljene z dokazili sposobnosti naj se vložijo do 30. junija 1919 pri poverjenstvu za socialno skrbstvo v Ljubljani. Pokrajinski odbor za zaščito dece. — V Ljubljani, dne 12. junija 1919.

— **Na naslov Učit. Sveta** nam piše tovariš: „Nova doba — novi smotri“ naj bi bilo ime duševnemu otroku, katerega avtor zagovarja svetovno naziranje — versko-nravno vzgojo po § 1. *) — V duhu se mi porajajo spomini iz preteklosti. Stal sem ob smrtni postelji nadbudne hčerke. Kal smrtonosne bolezni si je nakopala ob selitvi v najhujši zimi, v kateri me je kruta, s § 1. utemeljevana usoda pregnala v hribe. Selitev — ločitev zakona — dvojno gospodarstvo — to je pobralo zadnje prihranke. Kje dobiti denarja za zdravnika in dr.? Sosedje hribovci pa imajo trda — kamenita srca. Nezaupljivo gledajo priseljenega prganca. Saj so bile tudi tu na delu zlobne tihe moči, ki očrtnijo — „brezverca“. Tako je Morani v naročje padel mladostni cvet — moja hči! ... Nova doba! — Mlada, svobodna država je razprostrla v prostem razmahu svoja krila. Na tleh leže strti okovi reakcionarnega sistema. A glej čudo! Lažipedaški silijo v ospredje. Kameleoni, ki so pod avstrijskim režimom kričavo prisegali na črno zastavo, silijo s krinko spokorjenih grešnikov h — „koritom“. O, tempora — o, mores! Ali bo tako početje našlo milosti pred našim najobjektivnejšim forumom? Izpil sem v izdatni meri čašo trpljenja; naj se mi vzame še upanje na zadoščenje — vera v pravico?

— **Vsem beguncem na znanje.** Begunski sosvet v Ljubljani daje vsem beguncem brezplačno pojasnila v vseh begunskih zadevah, bodisi v prošnjah, bodisi v slučaju kakih pritožb itd. — Kjer bo uvidel potrebo, bo begunski sosvet tudi posredoval pri oblastih in zasebnikih v prilog beguncev in to v stvarih katerega koli značaja. — V ta namen vabi begunski sosvet vse begunce brez razlike poklica, naj mu čim prej pošlje svoje popisnice, spisane po tem-le vzorcu: Ime in priimek družinskega glavarja — t. j. očeta, oziroma matere, rojstno leto, rojstni kraj, domovinska občina, politični okraj in dežela, poklic in stalno bivališče (ulica, hišna številka) pred begom, dalje natančni naslov sedanjega bivališča in s čim se peča sedaj, ima v domovini kaj nepremičnega imetja ali ne ter kedar (mesec, dan, leto) je bil vsled vojne prisiljen bežati z doma. Tudi naj vsako sporoči v popisnici ali je bil vojak ali ne in če je bil morda ranjen. V slučaju, da je kak član katere družine padel v vojni, oziroma če se ne ve, ali je živ ali mrtev, naj se naznani v popisnici tudi to. V tem smislu in s temi podatki naj se nato po vrsti popišejo vsi družinski člani. — Vabilo begunskega sosveta velja vsem beguncem brez razlike, tudi tistim, ki se nahajajo po taboriščih, duhovnikom, uradnikom, učiteljem, upokojencem, dijakom, železničarjem, trgovcem, obrtnikom itd., kajti begunski sosvet hoče sestaviti seznam vseh beguncev, kar mu zelo olajša delovanje pri zastopanju njih koristi, kakor tudi direktno obveščanje z njimi, ko jim bo treba kaj sporočiti. — Vljudno prosimo našo inteligenco, naj beguncem pri sestavljanju popisnic pomaga, jih bodri, da iste čimprej vpošljejo. Najbolje bi bilo, ako bi v vsakem kraju 3 ali 4 inteligentne osebe kar same vzele v roke to popisovanje in nam poslale izdelek v

skupnem zavrtku na naslov: Begunski sosvet v Ljubljani, Pražakova ulica 3. — Ker je zadeva velike važnosti in nujna, kajti gre za enotno ureditev pomoči beguncem v vseh oziirih, prosimo ponovno, naj se vsi begunci točno in čim najhitreje odzovejo našemu vabilu. Odzvati se je le pismeno. — Begunski sosvet v Ljubljani.

— **Mestni dekliški licej v Ljubljani.** Vpisovanje v I. razred in v višje razrede mestnega dekliškega liceja v Ljubljani se vrši v soboto, dne 5. julija t. l., od pol 8. do 9. ure dopoldne v poslopju „Mladike“ v Subičevi ulici pod običajnimi pogoji. Sprejemni izpiti se vrše istega dne od 9. ure dalje.

— **Za učiteljski konvikt** je daroval g. Josip Topolovšek, učitelj v pok. v Trebojah, 6 kron. Hvala!

— **Izkaz prispevkov za Grčarjev nagrobni spomenik v Radovljici.** 200 K: neimenovan denarni zavod; 150 K: Grčar Viktor; 100 K: Učit. društvo za radovljiški okraj; 20 K: Omanova Erna; 15 K: Gorišek Josip; 10 K: Vrezec J., Jeglič Fr., Jegličeva Malči, Jegličeva Leopoldina, Mihael in Roza Salberger, Schiffer Egidij, Polde in Lojzka Baebler, Leon in Ema Pibovec, Lipovec Ivana, Majcen Roza, Potočnik U., Vilman C., Azman Josip, Semrl Ivan, Kren Ant., Jaklič Fr., Slapšak Julij, Segar Ivan, Baraga Janko, Jocič Ivan, Cop Anica, Jalen Režika, Silvester Fr., Zemljan I., Blažič Karel, Kunčičeva Lojzka, Rihteršič Iv., Drollova Kati, Stupica Ivan, Faturjeva Ap., Markizeti I., Kesslerjeva Marija, Javornikova Josipina, Pleničar Josip, Pogačnikova Franica, Warnerjeva Olga, Rus Franc, Grudner V., Coriazy M., Jegličeva Marija, Huthova Mihela, Zavrl Val., Korošec Josip; 8 K: Žirovnik Josip; 7 K: Zupančič J.; 6 K: Markovšek Edvard, Černe I., Dežmanova Pavla; 5 K: Bizjakova Jerica, Flere Franc, Klavara Fr., Cernetova Mar., Šivičeva Olga; 4 K: Vranič M.; 3 K: Cernetova Kristina, Severjeva Lojzka, Strlekar M. Skupaj 1016 K. — Spomenik 936 K, poštnina in druge reči 28 K 40 h. Stroški skupaj: 964 K 40 vin. Ostane 51 K 60 vin. je naložen v Mestni hranilnici v Radovljici, ki se porabi za popravo groba, oziroma za sveče na Vseh svetnikov dan. — Radovljica, 17. junija 1919. — France Jaklič, nabiralec prispevkov.

— **Ureditev vprašanja uradniških plač.** Dne 19. junija se je vršil ministrski svet, v katerem se je po referatu ministra dr. Kramerja razpravljalo o provizorični ureditvi uradniških plač. Kakor izvemo, je minister dr. Kramer predložil načrt, da se uradnikom v novih krajih do definitivnega izenačenja vseh uradniških plač v celi kraljevini SHS izplačajo dnevnice in to aktivnim uradnikom, učiteljem in penzionistom ter vdovam in sirotam. Dnevnice dobe tudi duhovniki, ki nimajo cerkvenega posestva. V krogih poslancev Demokratskega kluba se je govorilo, naj dobe uradniki po predlogu ministra dr. Kramerja do definitivne ureditve plač poleg vseh dosedanjih draginskih doklad dnevnice po 10 K in po 2 K za vsakega otroka na dan. Oni državni nastavljenici, ki niso v uradniških razredih, med njimi tudi sluge, naj dobe po 6 K in 2 K za vsakega otroka na dan. Penzionistom naj se da 5 K, vdovam in sirotam pa po 4 krone dnevno. Učitelji dobe uradniške dnevnice, istotako duhovniki brez cerkvenega posestva. Posvetovanja glede uradniških dnevnice v ministrskem svetu še niso zaključena, vendar je znatno povišanje prejemkov principijelno že sprejeto.

— **Imendan kralja Petra — invalidski dan.** Na inicijativo vrhovnega poveljstva se bo praznoval imendan kralja Petra, 29. junij, po vsem kraljestvu kot invalidski dan z namenom, da se zbere denarna pomoč za invalide vse kraljevine. Vrhovno poveljstvo je uverjeno, da se bo prebivalstvo potrudilo, z obilnimi darovi ublažiti bedo junakov, ki so prelili svojo kri za domovino, a postali pri tem ubožci, in s kojih požrtvovalnostjo je bila ustvarjena svobodna in zedinjena naša kraljevina.

— **Zanimiva obletnica.** Dne 15. t. m. je preteklo 16 let, odkar je nastopil vladno kralj Peter, katerega je izvolila srpska narodna skupština po odstranitvi Aleksandra in njegove žene Drage. Kralj Peter je doživel osvobojenje in ujedinjenje jugoslovanskega plemena, za koje ideale se je boril v mladosti z bosanskimi ustaši. Sedaj se kralj Peter, ki je moral prestati težko Kalvarijo preko Albanije, vrača v novo domovino.

— **Vidov dan 1389-1914.** Dan 28. junija 1389 in leta 1914 — Vidov dan — je najvažnejši in najpomembnejši dan za usodo našega celega naroda. Leta 1389 se je vršila ona strašna in za naš narod tako pomembna bitka na Kosovem polju. Vidov dan leta 1914, je

dal pa znamenje za boj proti stari Avstriji, ki je hotela zaslužiti cel jugoslovanski rod. V tem smislu se bo predavalo šol. mladini dne 28. junija. Po končanem predavanju naj se zapoje naše himne, in sicer: „Hej, Slovani!“ — „Rado ide Srb in vojniki.“ — „Lepa naša domovina“ in na to pa „Bože pravde...“ Glej današnji podlistek!

— **Slovensko učiteljstvo v Mariboru** je volilo v petek dne 20. t. m. svojega zastopnika v mestni šolski svet. Zastopnikom je bil izvoljen ravnatelj deške meščanske šole Dragotin Humeč.

— **Poročil se je** v Trbovljah tovariš Adolf Jesih in Mira Gorjupova. — Obilo sreče!

Srednješolske vesti.

Makso Pirnat, profesor v Kranju, je težko obolel. Iz Studenca nam je poslal zadnji listek „Binkoštno pismo“. Ko se je vrnil med svoje, je bolezen iznova izbruhnila, da so ga morali zopet spraviti v bolnico. Trda usoda!

Nemške srednje šole. Glede na nemške srednje šole je odločilo poverjenstvo za uk in bogočastje z razpisom z dne 2. junija 1919, števil. 2710, naslednje: Državna nemška gimnazija v Ptuj in nemške vzporednice državne gimnazije v Mariboru se ukinejo. — Državna gimnazija z nemškim učnim jezikom v Ljubljani se pretvori s I. razredom počeni v realno gimnazijo; v II. do VIII. razredu dosedanjega zavoda pa se sprejmo učenci iz vseh razpuščenih gimnazij z nemškim učnim jezikom. — Nemške vzporednice državne realke v Ljubljani, ki bi štele prihodnje šolsko leto komaj 100 učencev, se opuste. — Na državni realki v Mariboru, ki se postopoma razvija s slovenskimi temeljnimi razredi, ostaneejo začasno nemški razredi II. do VII.; vanje se sprejmejo nemški učenci z drž. realke v Ljubljani. — Dijaki I. razreda smejo delati sprejemni izpit v nemškem jeziku samo na drž. realni gimnaziji z nemškim učnim jezikom v Ljubljani.

Književnost in umetnost.

Drugi natisk Pirčeve „Kratke zgodovine Slovencev, Hrvatov in Srbov“ je izšel. Komad stane 2 K. Ta učni pripomoček je od poverjenstva za nauk in bogočastje priporočen. Razpošilja ga pisatelj Matija Pirč, profesor v Mariboru.

Stj. Širola: Mali Glumac. Zbirka igrokaza za mladež. — U nakladi knjigotiskare G. E. Margolda izšla je knjižica, koja će dobro doći i našem učiteljstvu i našoj miloj omladini. Zbirka je to biranih igrokaza, koje naša mladež — u zabavištima i pučkoj školi — toliko voli, a poznati naš omladinski pisac Širola poklanja joj svoga „Maloga Glumca“ popunjena u drugom izdanju, jer je prvo izdanje (od g. 1901.) sasvim raspačano. Kako je knjižica lijepo opremljena, poslužit će izvrsno i kao nagradna knjiga sada pri kraju školske godine, pa je s toga rado preporučujemo. Dobiva se kod nakladnika G. E. Margolda u Donjem Miholjcu, kao i u svim većim knjižarama.

Stjepan Širola: Školski izpiti u svjetlu napredne pedagogije. Preštampano iz „Prosvjete“ — Zagreb, 1909. — Svrha je ovoj radnji, da prikaže u pravom svjetlu jednu ustanovu u školskom organizmu, koju bi valjalo odstraniti, jer ne odgovara modernome napretku pedagoškemu. — Školske su se prilike, a naročito obrazovanost učitelja u toliko promijenile i digle na bolje, da se je danas i škola podigla na visinu svoje zadaće, ter je postala uzgojni zavod, po čem se razlikuju od one stare škole, u kojoj se je samo memorisalo mrtvo slovo školskih knjiga. Modernoj školi treba knjiga samo za mekaničko čitanje. Živa riječ učiteljeva, duh koji vlada u obuci i uzgoju mladeži, to je ono, što se na ispitu ne može da pokaže. S toga ga i ne treba. I upravo s toga razloga učiteljstvo diže svoj glas protivu ispita.

Habsburgovci, žalostne slike iz naše preteklosti. Pod tem naslovom je ravno izšla knjižica, ki opisuje zločinsko delovanje Habsburgovcev od njihovega začetka kot klativitezov in obcestnih razbojnikov do konca, ko se je v prah zdrobila njihova moč, ki je bila zgrajena na tiranstvu. Habsburgovci so bili največji sovražniki Slovanov ter so prelili cele reke slovanske krvi bodisi na moriščih, bodisi v vojnah. Vsebinska knjižica je jako zanimiva ter jo priporočamo čitateljem. Stane 1 K 20 vin., s poštnino 1 K 50 vin. ter se dobi v upravnistvu „Domovine“ v Ljubljani, Sodna ulica števil. 6, kakor tudi po vseh knjigarnah.

Naročajte in širite list!

ZA REZERVNI SKLAD ZAVEZE.

Prostovoljni organizacijski davek.

(Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. dec. 1918.)

XXVI. izkaz.

Po 123 K: Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj in sicer so prispevali po 18 K: Jamšek Fr.; po 19 K: Avg. Schbertova; po 17 K: Amal. Pivkova; po 10 K: Sušnik M. in Stef. Scheligova; po 4 K: Franja Preskerjeva — vsi iz Rajhenburga. Po 10 K: Bl. Tominc, Jela Tomičeva, Vincencija Novakova in Franja Drnovškova — Globoko. Po 5 K: Šolsko vodstvo — Dobova. Dalje so poslali po 40 K: Učiteljstvo v Framu pri Mariboru. Po 20 K: Franjo in Minka Kranjc — S. Barbara v Slov. gor.; Srečko in Ivana Nagu — St. Jakob ob Savi. Po 10 K: Marolt Radivoj — Ljubljana. — Današnji izkaz 213 K. Prej izkazanih 6598 K. Skupaj 6811 kron.

Ivan Petrič, Ljubljana—Sp. Šiška.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Fran Marolt.

Last in založba „Zaveze jugoslovanskega učiteljstva“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Pozor!

29 šolskih klopi, že rabljenih, na prodaj.

Jurij Krušič, Celje.

Non scholae, sed vitae discimur!

Kdor se zanima za šolsko reformo,

.. naj ne zamudi čitati izvajanja

higijena in šolskega prijatelja

dr. Živka Lapajne-ja v brošuri:

„Nova pota Jugoslovijanov“.

.. Cena 2 K.

Glavna zaloga pri

L. Schwentner-ju v Ljubljani.

Vinska klet pri „MALIČU“

Ljubljana, naspr. gl. pošte pod Jadransko banko.

Točijo se v kleti in čez ulico pristna stara in nova, bela, rdeča in črna vina.

Slav. občinstvu se najtopleje priporoča Stanko Jesenko.

Naročajte in širite brošuro:

Načrt preustrojitve šolstva in narodne vzgoje

Sestavi odsek Zaveze jugoslovanskega učiteljstva za preustrojitev šolstva

Cena 2 K.

Naročila sprejema: Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Izšla je:

Kratka srbohrvatska slovnica za Slovence.

Sestavil dr. Josip Mencej.

Cena 2 kroni.

V Ljubljani 1919. — Natisnila in založila Učiteljska tiskarna.

Naročila sprejema Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Frančiškanska ulica številka 6.

*) Pomnite Ganglov govor v Novem mestu leta 1910! — Uredn.

Vrata šol. vodja Ivan Kugler; na Jesenice (Gorenjsko) Franc Erjavec; iz Dragatusa se premesti v Smlednik nadučitelj Franc Potokar; upokoje se: Ivan Thuma — Postojna, Franc Jurkovič — Šmarje pri Jelšah, Karel Korošec — Koprivnica, Franc Scheschark — Kočevje; Ivan Rupnik — Vitanje, Miroslav Pehani — Trebnje, Josip Zemljčič — Solčava, Matija Krauland — Mozelj, Jurij Erker — Koprivnica, Martin Majcen — Zdolet pri Brežicah, Ivan Krajnik — Kozje, Janko Prelog — Mala Nedelja, Ivan Jaklič — Reichenau, Alojzij Erker — Stara cerkev, Anton Zabukovšek — Sv. Trojica, Alojzij Kristelj — Sv. Barbara v Hlatozah, Friderik Kancky — Kočevje, Ljudmila Omejevca-Bukovičeva — Črnuče, Agneza Bregarjeva - Drollova — Zgornja Šiška, Ana Pieničarjeva-Božičeva — Kropa, Marija Muršova — Cven, Otilija Finkova — St. Peter na Medv. Selu, Ljudmila Kokličeva, Vilh. Gogola-Vidičeva — St. Vid pri Ljubljani, Alojzija Colnaričeva — Veržej, Amalija Šketova — St. Jurij, Amalija Komatarjeva — Vrhnik, Ljudmila Hočvarjeva-Modičeva — St. Peter pod Sv. Gorami in Ana Amonova.

— **Natečaj.** Pri pokrajinskem odboru za zaščito dece v Ljubljani se razpisujejo štiri mesta konceptnih ali pragmatičnih državnih uradnikov s plačo IX. do VII. činovnega razreda. Prošnje, opremljene z dokazili sposobnosti naj se vložijo do 30. junija 1919 pri poverjenstvu za socialno skrbstvo v Ljubljani. Pokrajinski odbor za zaščito dece. — V Ljubljani, dne 12. junija 1919.

— **Na naslov Učit. Sveta** nam piše tovariš: „Nova doba — novi smotri“ naj bi bilo ime duševnemu otroku, katerega avtor zagovarja svetovno naziranje — versko-nravno vzgojo po § 1. *) — V duhu se mi porajajo spomini iz preteklosti. Stal sem ob smrtni postelji nadbudne hčerke. Kal smrtonosne bolezni si je nakopala ob selitvi v najhujši zimi, v kateri me je kruta, s § 1. utemeljevana usoda pregnala v hribe. Selitev — ločitev zakona — dvojno gospodarstvo — to je pobralo zadnje prihranke. Kje dobiti denarja za zdravnika in dr.? Sosedje hribovci pa imajo trda — kamenita srca. Nezaupljivo gledajo priseljenega prganca. Saj so bile tudi tu na delu zlobojne tihe moči, ki očrtnijo — „brezverca“. Tako je Morani v naročje padel mladostni cvet — moja hči! ... Nova doba! — Mlada, svobodna država je razprostrla v prostem razmahu svoja krila. Na tleh leže strti okovi reakcionarnega sistema. A glej čudo! Lažipedaški silijo v ospredje. Kameleoni, ki so pod avstrijskim režimom kričavo prisegali na črno zastavo, silijo s krinko spokorjenih grešnikov h — „koritom“. O, tempora — o, mores! Ali bo tako početje našlo milosti pred našim najobjektivnejšim forumom? Izpil sem v izdatni meri čašo trpljenja; naj se mi vzame še upanje na zadoščenje — vera v pravico?

— **Vsem beguncem na znanje.** Begunski sosvet v Ljubljani daje vsem beguncem brezplačno pojasnila v vseh begunskih zadevah, bodisi v prošnjah, bodisi v slučaju kakih pritožb itd. — Kjer bo uvidel potrebo, bo begunski sosvet tudi posredoval pri oblastih in zasebnikih v prilog beguncev in to v stvarih katerega-koli značaja. — V ta namen vabi begunski sosvet vse begunce brez razlike poklica, naj mu čim prej pošlje svoje popisnice, spisane po tem-le vzorcu: Ime in priimek družinskega glavarja — t. j. očeta, oziroma matere, rojstno leto, rojstni kraj, domovinska občina, politični okraj in dežela, poklic in stalno bivališče (ulica, hišna številka) pred begom, dalje natančni naslov sedanjega bivališča in s čim se peča sedaj, ima v domovini kaj nepremičnega imetja ali ne ter kedar (mesec, dan, leto) je bil vsled vojne prisiljen bežati z doma. Tudi naj vsako sporoči v popisnici ali je bil vojak ali ne in če je bil morda ranjen. V slučaju, da je kak član katere družine padel v vojni, oziroma če se ne ve, ali je živ ali mrtev, naj se naznani v popisnici tudi to. V tem smislu in s temi podatki naj se nato po vrsti popišejo vsi družinski člani. — Vabilo begunskega sosveta velja vsem beguncem brez razlike, tudi tistim, ki se nahajajo po taboriščih, duhovnikom, uradnikom, učiteljem, upokojencem, dijakom, železničarjem, trgovcem, obrtnikom itd., kajti begunski sosvet hoče sestaviti seznam vseh beguncev, kar mu zelo olajša delovanje pri zastopanju njih koristi, kakor tudi direktno obveščanje z njimi, ko jim bo treba kaj sporočiti. — Vljudno prosimo našo inteligenco, naj beguncem pri sestavljanju popisnic pomaga, jih bodri, da iste čimprej vpošljejo. Najbolje bi bilo, ako bi v vsakem kraju 3 ali 4 inteligentne osebe kar same vzele v roke to popisovanje in nam poslale izdelek v

skupnem zavrtku na naslov: Begunski sosvet v Ljubljani, Pražakova ulica 3. — Ker je zadeva velike važnosti in nujna, kajti gre za enotno ureditev pomoči beguncem v vseh oziirih, prosimo ponovno, naj se vsi begunci točno in čim najhitreje odzovejo našemu vabilu. Odzvati se je le pismeno. — Begunski sosvet v Ljubljani.

— **Mestni dekliški licej v Ljubljani.** Vpisovanje v I. razred in v višje razrede mestnega dekliškega liceja v Ljubljani se vrši v soboto, dne 5. julija t. l., od pol 8. do 9. ure dopoldne v poslopju „Mladike“ v Subičevi ulici pod običajnimi pogoji. Sprejemni izpiti se vrše istega dne od 9. ure dalje.

— **Za učiteljski konvikt** je daroval g. Josip Topolovšek, učitelj v pok. v Trebojah, 6 kron. Hvala!

— **Izkaz prispevkov za Grčarjev nagrobni spomenik v Radovljici.** 200 K: neimenovan denarni zavod; 150 K: Grčar Viktor; 100 K: Učit. društvo za radovljiški okraj; 20 K: Omanova Erna; 15 K: Gorišek Josip; 10 K: Vrezec J., Jeglič Fr., Jegličeva Malči, Jegličeva Leopoldina, Mihael in Roza Salberger, Schiffer Egidij, Polde in Lojzka Baebler, Leon in Ema Pibovec, Lipovec Ivana, Majcen Roza, Potočnik U., Vilman C., Azman Josip, Semrl Ivan, Kren Ant., Jaklič Fr., Slapšak Julij, Segar Ivan, Baraga Janko, Jocič Ivan, Cop Anica, Jalen Režika, Silvester Fr., Zemljan I., Blažič Karel, Kunčičeva Lojzka, Rihteršič Iv., Drollova Kati, Stupica Ivan, Faturjeva Ap., Markizeti I., Kesslerjeva Marija, Javornikova Josipina, Pleničar Josip, Pogačnikova Franica, Warnerjeva Olga, Rus Franc, Grudner V., Coriazy M., Jegličeva Marija, Huthova Mihela, Zavrl Val., Korošec Josip; 8 K: Žirovnik Josip; 7 K: Zupančič J.; 6 K: Markovšek Edvard, Černe I., Dežmanova Pavla; 5 K: Bizjakova Jerica, Flere Franc, Klavara Fr., Cernetova Mar., Šivičeva Olga; 4 K: Vranič M.; 3 K: Cernetova Kristina, Severjeva Lojzka, Strlekar M. Skupaj 1016 K. — Spomenik 936 K, poštnina in druge reči 28 K 40 h. Stroški skupaj: 964 K 40 vin. Ostane 51 K 60 vin. je naložen v Mestni hranilnici v Radovljici, ki se porabi za popravo groba, oziroma za sveče na Vseh svetnikov dan. — Radovljica, 17. junija 1919. — France Jaklič, nabiralec prispevkov.

— **Ureditev vprašanja uradniških plač.** Dne 19. junija se je vršil ministrski svet, v katerem se je po referatu ministra dr. Kramerja razpravljalo o provizorični ureditvi uradniških plač. Kakor izvemo, je minister dr. Kramelj predložil načrt, da se uradnikom v novih krajih do definitivnega izenačenja vseh uradniških plač v celi kraljevini SHS izplačajo dnevnice in to aktivnim uradnikom, učiteljem in penzionistom ter vdovam in sirotam. Dnevnice dobe tudi duhovniki, ki nimajo cerkvenega posestva. V krogih poslancev Demokratskega kluba se je govorilo, naj dobe uradniki po predlogu ministra dr. Kramerja do definitivne ureditve plač poleg vseh dosedanjih draginskih doklad dnevnice po 10 K in po 2 K za vsakega otroka na dan. Oni državni nastavljenici, ki niso v uradniških razredih, med njimi tudi sluga, naj dobe po 6 K in 2 K za vsakega otroka na dan. Penzionistom naj se da 5 K, vdovam in sirotam pa po 4 krone dnevno. Učitelji dobe uradniške dnevnice, istotako duhovniki brez cerkvenega posestva. Posvetovanja glede uradniških dnevnice v ministrskem svetu še niso zaključena, vendar je znatno povišanje prejemkov principijelno že sprejeto.

— **Imendan kralja Petra — invalidski dan.** Na inicijativo vrhovnega poveljstva se bo praznoval imendan kralja Petra, 29. junij, po vsem kraljestvu kot invalidski dan z namenom, da se zbere denarna pomoč za invalide vse kraljevine. Vrhovno poveljstvo je uverjeno, da se bo prebivalstvo potrudilo, z obilnimi darovi ublažiti bedo junakov, ki so prelili svojo kri za domovino, a postali pri tem ubožci, in s kojih požrtvovalnostjo je bila ustvarjena svobodna in zedinjena naša kraljevina.

— **Zanimiva obletnica.** Dne 15. t. m. je preteklo 16 let, odkar je nastopil vladno kralj Peter, katerega je izvolila srpska narodna skupština po odstranitvi Aleksandra in njegove žene Drage. Kralj Peter je doživel osvobojenje in ujedinjenje jugoslovanskega plemena, za koje ideale se je boril v mladosti z bosanskimi ustaši. Sedaj se kralj Peter, ki je moral prestati težko Kalvarijo preko Albanije, vrača v novo domovino.

— **Vidov dan 1389-1914.** Dan 28. junija 1389 in leta 1914 — Vidov dan — je najvažnejši in najpomembnejši dan za usodo našega celega naroda. Leta 1389 se je vršila ona strašna in za naš narod tako pomembna bitka na Kosovem polju. Vidov dan leta 1914, je

dal pa znamenje za boj proti stari Avstriji, ki je hotela zaslužiti cel jugoslovanski rod. V tem smislu se bo predavalo šol. mladini dne 28. junija. Po končanem predavanju naj se zapoje naše himne, in sicer: „Hej, Slovani!“ — „Rado ide Srb in vojniki.“ — „Lepa naša domovina“ in na to pa „Bože pravde...“ Glej današnji podlistek!

— **Slovensko učiteljstvo v Mariboru** je volilo v petek dne 20. t. m. svojega zastopnika v mestni šolski svet. Zastopnikom je bil izvoljen ravnatelj deške meščanske šole Dragotin Humeč.

— **Poročil se je** v Trbovljah tovariš Adolf Jesih in Mira Gorjupova. — Obilo sreče!

Srednješolske vesti.

Makso Pirnat, profesor v Kranju, je težko obolel. Iz Studenca nam je poslal zadnji listek „Binkoštno pismo“. Ko se je vrnil med svoje, je bolezen iznova izbruhnila, da so ga morali zopet spraviti v bolnico. Trda usoda!

Nemške srednje šole. Glede na nemške srednje šole je odločilo poverjenstvo za uk in bogočastje z razpisom z dne 2. junija 1919, števil. 2710, naslednje: Državna nemška gimnazija v Ptuj in nemške vzporednice državne gimnazije v Mariboru se ukinejo. — Državna gimnazija z nemškim učnim jezikom v Ljubljani se pretvori s I. razredom počeni v realno gimnazijo; v II. do VIII. razredu dosedanjega zavoda pa se sprejmo učenci iz vseh razpuščenih gimnazij z nemškim učnim jezikom. — Nemške vzporednice državne realke v Ljubljani, ki bi štele prihodnje šolsko leto komaj 100 učencev, se opuste. — Na državni realki v Mariboru, ki se postopoma razvija s slovenskimi temeljnimi razredi, ostanejo začasno nemški razredi II. do VII.; vanje se sprejmejo nemški učenci z drž. realke v Ljubljani. — Dijaki I. razreda smejo delati sprejemni izpit v nemškem jeziku samo na drž. realni gimnaziji z nemškim učnim jezikom v Ljubljani.

Književnost in umetnost.

Drugi natisk Pirčeve „Kratke zgodovine Slovencev, Hrvatov in Srbov“ je izšel. Komad stane 2 K. Ta učni pripomoček je od poverjenstva za nauk in bogočastje priporočen. Razpošilja ga pisatelj Matija Pirč, profesor v Mariboru.

Stj. Širola: Mali Glumac. Zbirka igrokaza za mladež. — U nakladi knjigotiskare G. E. Margolda izšla je knjižica, koja će dobro doći i našem učiteljstvu i našoj miloj omladini. Zbirka je to biranih igrokaza, koje naša mladež — u zabavištima i pučkoj školi — toliko voli, a poznati naš omladinski pisac Širola poklanja joj svoga „Maloga Glumca“ popunjena u drugom izdanju, jer je prvo izdanje (od g. 1901.) sasvim raspačano. Kako je knjižica lijepo opremljena, poslužit će izvrsno i kao nagradna knjiga sada pri kraju školske godine, pa je s toga rado preporučujemo. Dobiva se kod nakladnika G. E. Margolda u Donjem Miholjcu, kao i u svim većim knjižarama.

Stjepan Širola: Školski izpiti u svjetlu napredne pedagogije. Preštampano iz „Prosvjete“ — Zagreb, 1909. — Svrha je ovog radnja, da prikaže u pravom svjetlu jednu ustanovu u školskom organizmu, koju bi valjalo odstraniti, jer ne odgovara modernome napretku pedagoškemu. — Školske su se prilike, a naročito obrazovanost učitelja u toliko promijenile i digle na bolje, da se je danas i škola podigla na visinu svoje zadaće, ter je postala uzgojni zavod, po čem se razlikuju od one stare škole, u kojoj se je samo memorisalo mrtvo slovo školskih knjiga. Modernoj školi treba knjiga samo za mekaničko čitanje. Živa riječ učiteljeva, duh koji vlada u obuci i uzgoju mladeži, to je ono, što se na ispitu ne može da pokaže. S toga ga i ne treba. I upravo s toga razloga učiteljstvo diže svoj glas protivu ispita.

Habsburgovci, žalostne slike iz naše preteklosti. Pod tem naslovom je ravno izšla knjižica, ki opisuje zločinsko delovanje Habsburgovcev od njihovega začetka kot klativitezov in obcestnih razbojnikov do konca, ko se je v prah zdrobila njihova moč, ki je bila zgrajena na tiranstvu. Habsburgovci so bili največji sovražniki Slovanov ter so prelili cele reke slovanske krvi bodisi na moriščih, bodisi v vojnah. Vsebinska knjižica je jako zanimiva ter jo priporočamo čitateljem. Stane 1 K 20 vin., s poštnino 1 K 50 vin. ter se dobi v upravnistvu „Domovine“ v Ljubljani, Sodna ulica števil. 6, kakor tudi po vseh knjigarnah.

Naročajte in širite list!

ZA REZERVNI SKLAD ZAVEZE.

Prostovoljni organizacijski davek.

(Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. dec. 1918.)

XXVI. izkaz.

Po 123 K: Učiteljsko društvo za brežiški in sevnški okraj in sicer so prispevali po 18 K: Jamšek Fr.; po 19 K: Avg. Schbertova; po 17 K: Amal. Pivkova; po 10 K: Sušnik M. in Stef. Scheligova; po 4 K: Franja Preskerjeva — vsi iz Rajhenburga. Po 10 K: Bl. Tominc, Jela Tomičeva, Vincencija Novakova in Franja Drnovškova — Globoko. Po 5 K: Šolsko vodstvo — Dobova. Dalje so poslali po 40 K: Učiteljstvo v Framu pri Mariboru. Po 20 K: Franjo in Minka Kranjc — S. Barbara v Slov. gor.; Srečko in Ivana Nagu — St. Jakob ob Savi. Po 10 K: Marolt Radivoj — Ljubljana. — Današnji izkaz 213 K. Prej izkazanih 6598 K. Skupaj 6811 kron.

Ivan Petrič, Ljubljana—Sp. Šiška.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Fran Marolt.

Last in založba „Zaveze jugoslovanskega učiteljstva“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Pozor!

29 šolskih klopi, že rabljenih, na prodaj.

Jurij Krušič, Celje.

Non scholae, sed vitae discimur!

Kdor se zanima za šolsko reformo,

.. naj ne zamudi čitati izvajanja

higijena in šolskega prijatelja

dr. Živka Lapajne-ja v brošuri:

„Nova pota Jugoslovijanov“.

.. Cena 2 K.

Glavna zaloga pri

L. Schwentner-ju v Ljubljani.

Vinska klet pri „MALIČU“

Ljubljana, naspr. gl. pošte pod Jadransko banko.

Točijo se v kleti in čez ulico pristna stara in nova, bela, rdeča in črna vina.

Slav. občinstvu se najtopleje priporoča Stanko Jesenko.

Naročajte in širite brošuro:

Načrt preustrojitve šolstva in narodne vzgoje

Sestavi odsek Zaveze jugoslovanskega učiteljstva za preustrojitev šolstva

Cena 2 K.

Naročila sprejema: Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Izšla je:

Kratka srbohrvatska slovnica za Slovence.

Sestavil dr. Josip Mencej.

Cena 2 kroni.

V Ljubljani 1919. — Natisnila in založila Učitelj-

ska tiskarna.

Naročila sprejema Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Frančiškanska ulica številka 6.

*) Pomnite Ganglov govor v Novem mestu leta 1910! — Uredn.